

totes dues entitats es van acabar unint per crear el Centre Excursionista de Catalunya). S'inicia aleshores una subscripció popular, impulsada per Osona, per finançar-ne la instal·lació.

Amb els primers diners aconseguits, l'any 1881 ja es comença a treballar en un desmunt al cim per poder-hi aixecar l'observatori. "Hi havia sis treballadors que baixaven cap a casa seva cada quinze dies per mudar-se, veure les respectives famílies i cobrar els salaris. Els queviures es pujaven de Breda i l'aigua de la font de Briançó", relaten Figueras i Messeguer. La falta de recursos econòmics –la subscripció popular decau als anys següents– acaba frenant el pla. "En veure que la recaptació era del tot insuficient per a la continuació de les obres i molt més per a la compra d'aparells i per a la nòmina d'un observador meteorològic, s'abandona el projecte".

Uns 50 anys més tard, "el vell projecte rebé un nou impuls amb l'establiment de la Mancomunitat i la creació del Servei Meteorològic de Catalunya amb Eduard Fontseré al capdavant". El projecte es va redefinir. "La solució adoptada, més realista i pràctica, presentava menys dificultats a l'hora de dur-la a terme. En comptes de bastir un edifici d'obra, es va dquirir una caseta de fusta prefabricada, que va ser el pavelló de Noruega a l'Exposició Internacional de Barcelona de l'any 1929. Desmuntada a peces, es transportà fins al cim".

L'organització del Segon Any Polar Internacional (API), que es va celebrar entre els anys 1932 i 1933, va vincular-se a la creació de l'observatori. Un dels objectius de l'API era la investigació de la circulació atmosfèrica entre regions polars i les baixes latituds. Aleshores, "la vàlua de les estacions de muntanya per a l'estudi de la circulació atmosfèrica era àmpliament reconeguda". El Servei Meteorològic de la Generalitat republicana va contribuir a l'Any Polar amb la creació de les estacions del Turó de l'Home i de Sant Jeroni, a Montserrat. També va ser important l'impuls d'Eduard Fontseré i de l'Institut d'Estudis Catalans. La del Montseny es va pensar com una estació permanent amb vocació d'esdevenir un centre de recerca, mentre que l'altre s'entenia per a un ús provisional. L'any 1932 Ramon Jardí va posar a punt els aparells i Josep Gil i la seva dona van ser els primers observadors. Passat l'Any Polar Internacional, des del Turó de l'Home van seguir els estudis de la meteorologia i dels núvols. També va facilitar la navegació aèria.

La Guerra Civil va paralitzar els plans d'expansió. L'any 1939 es produeix la confiscació de tots els béns del Servei Meteorològic i també de l'estació, que va passar a ser gestionada pel Servicio Nacional de Meteorología del règim de Franco. En paral·lel, l'exèrcit de l'aire va instal·lar una base militar a Puigsesolles, el cim situat al costat del turó.

Aquest es va escapar per poder-hi fer les construccions de l'exèrcit. La presència militar es va allargar fins l'any 2001, tot i que encara ara hi conserven una estació de telecomunicacions.

Fernando García de Castro va ser un dels observadors històrics del cim. Hi va viure 36 anys, fins que es va jubilar. Durant part d'aquest temps, va viure a la caseta de fusta original –estava lligada amb cables d'acer a la muntanya– en unes condicions molt dures. L'any 1954 es va impulsar un projecte per construir una nova casa, també de fusta, adossada a l'original. Va ser dos anys després d'unes importants ventades que van obligar García de Castro a abandonar la caseta i on va fracturar-se una mà en caure per un cop de vent.

L'any 1956 es va viure un altre fenomen molt advers: una entrada d'aire siberià molt persistent que va fer que la temperatura baixés fins a 20 graus sota zero. Finalment, als anys setanta, es va construir la carretera d'accés per a la base militar i també un nou refugi d'obra, que ara es vol enderrocar.

Fernando García de Castro va ser rellevat pel seu fill, Miquel Messeguer García de Castro, meteoròleg del turó fins l'any 2004. Des d'aquell any, es van aturar els registres sistemàtics de les condicions meteorològiques. L'any 2010, el Servei Meteorològic va instal·lar una estació automàtica a Puigsesolles per donar continuïtat a la sèrie.

El refugi construït als anys setanta, actualment, que ara es vol enderrocar. Foto: Maure Luís.